

Oljefondet er med på utbygging i Vest-Sahara: – Grønnvasking av okkupasjon

Norges offisielle fraråding av investeringer i Vest-Sahara hindrer ikke Oljefondet i å være med på utbygging på okkupert land, så lenge det er fornybart. – Marokko bruker klimaagendaen til å legitimere okkupasjonen, sier støttegruppe.

Paul Langrock Agentur Zenit / www.siemens.com/press

[Camilla Knudsen](#)

Publisert: 9. oktober

Til tross for FNs fordømmelse av Marokkos okkupasjon av Vest-Sahara, nyter landet internasjonal anerkjennelse for sin fornybarsatsing i forkant av klimatoppmøtet i slutten av måneden.

I [en fersk rapport](#) kaller den internasjonale organisasjon Western Sahara Resource Watch (WSRW) utbyggingen, som til dels skjer på okkupert land, for «grønnvasking av okkupasjonen».

Dette er konflikten

- Både Sikkerhetsrådet og Generalforsamlingen i FN har fordømt Marokkos okkupasjon av Vest-

[Vis mer](#)

Vårt eget Oljefond eier aksjer for milliarder av kroner i flere av selskapene som opererer i territoriet, til tross for [Norges offisielle fraråding](#) av investeringer der.

Marokkos vindkraftsatsing har økt kraftig de siste årene, med stadig nye vindparker, også i Vest-Sahara.

– Dette er klare brudd på folkeretten, og internasjonal anerkjennelse av Marokkos klimatiltak bidrar dermed til å legitimere okkupasjonen, sier Erik Hagen, leder for den norske Støttekomiteen for Vest-Sahara og styremedlem i WSRW, til E24.

Erik Hagen, leder for Støttekomiteen for Vest-Sahara, reagerer på at Oljefondet eier aksjer for milliarder i selskaper som b... [Vis mer](#)

Støttekomiteen for Vest-Sahara

Utplyndring

Selv om det er snakk om fornybar energi, bidrar utbyggingen til å plyndre ressursene i Vest-Sahara, mener Hagen. Han sikter da til et voldsomt forbruk av vann og øvrige ressurser, og at energien brukes til produksjon og eksport av konfliktmineraler.

Elbilen som overgår alle forventninger: – Den er rett og slett fantastisk

Han viser også til at Marokko på denne måten gjør seg stadig mer avhengig av energiproduksjon fra det okkuperte territoriet.

– Dette er åpenbart med på å undergrave FNs fredsprosess, sier Hagen.

Globale fornybargiganter har inngått partneravtaler med selskaper eid av den marokkanske kongen i forbindelse med fornybarsatsingen, og det hentes arbeidere fra Marokko. Dermed øker også antallet okkupanter, til saharawiske protester.

Selskaper med fornybarprosjekter i Vest-Sahara og Oljefondets eierskap*:

- General Electric (fondet har aksjer for 5,9 milliarder kroner)
- Engie (fondet har aksjer for 7,7 milliarder)
- Siemens Gamesa Renewable Energy (fondet har aksjer for 3,6 milliarder)
- Siemens Energy (fondet har aksjer for 4,4 milliarder)
- Enel SpA (fonden har aksjer for 21,5 milliarder)

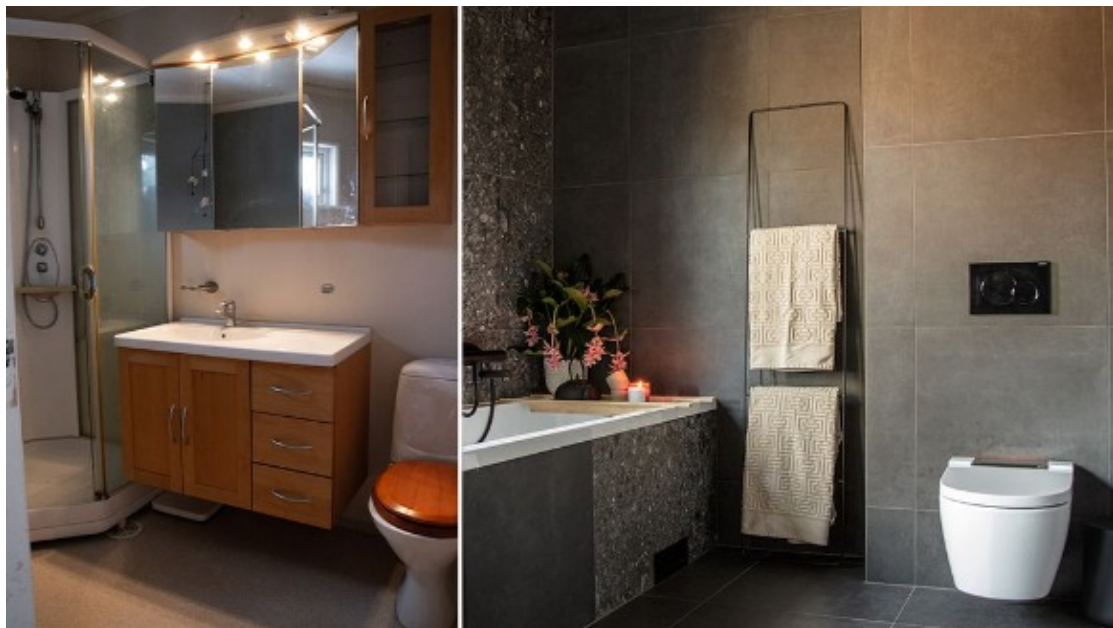
*Tallene er fra [Oljefondets oversikt ved årsskiftet](#)

Manglende samtykke er sentralt

Oljefondet har konkrete regler som innebærer at enkelte investeringer utelukkes, blant annet knyttet til våpenproduksjon, miljøskade og barnearbeid.

ANNONSØRINNHold |

■ GEBERIT

Etter at interiørdesigneren renoverte badet, er det én ting alle gjestene kommenterer

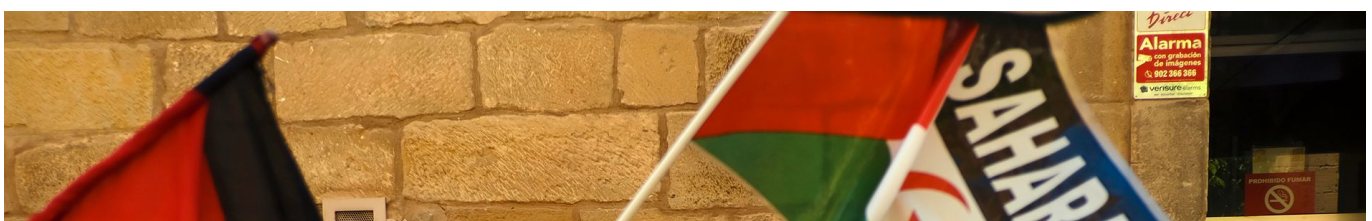
Fondet har tidligere trukket seg ut av flere selskaper med virksomhet i Vest-Sahara under kriteriet «andre grove brudd på grunnleggende etiske normer», men det har da dreid seg om utvinning av ikke-fornybare ressurser som olje og mineraler (fosfat).

Et sentralt argument har da vært manglende samtykke fra folket i Vest-Sahara, saharawiene.

Senest for en uke siden avgjorde også en EU-domstol at to handels- og fiskeriavtaler mellom EU og Marokko var rettsstridige, da [de manglet samtykke fra saharawiene](#).

Men heller ikke i fornybarprosjektene der Oljefondet er blant eierne, har saharawienes røst blitt hørt, ifølge Hagen.

– Det folkerettslige er veldig tydelig. Dette er saharawienes territorium, og de har rett til å bestemme, presiserer han.

Bildet er fra en protest mot okkupasjonen i Spania tidligere i år.

Alvaro Barrientos / AP

Ønsker aktive grep fra Oljefondet

Støttegruppen ønsker at alle norske og internasjonale investorer, inkludert Oljefondet, legger press på de involverte selskapene i Vest-Sahara, men krever ikke nødvendigvis at selskapene utelukkes.

– Eksklusjon er ikke et mål i seg selv, ofte kan dialog være like bra. Det viktigste er at selskapene i Vest-Sahara trekker seg ut av territoriet. Det spiller ingen rolle hvilke instrumenter investorene bruker, men de kan ikke sitte stille.

– Dialogen må være tuftet på at samtykkeretten må aksepteres. Hvis ikke samtykke kan dokumenteres, må virksomheten avsluttes.

Hagen minner også om at Vest-Saharas folk lever under svært vanskelige humanitære forhold.

– Halve folket er kastet på flukt, mange har bodd i flyktningleir i over 40 år og ventet på en løsning fra FN. De okkuperte områdene er også hermetisk lukket, journalister har ingen adgang og de som bor der har ingen mulighet til å protestere mot forholdene.

FN-styrken i området har heller ikke mandat til å rapportere om menneskerettighetsbruddene som skjer.

FN, Norge og de fleste andre land i verden anerkjenner ikke Marokkos herredømme over Vest-Sahara. USAs avgåtte presi... Vis mer

Google Maps

Etikkrådet: Ikke alvorlig nok når det er fornybart

Det er Etikkrådet som gir råd til Norges Bank om å utelukke selskaper fra Oljefondets portefølje i tråd med Finansdepartementets [retningslinjer](#).

Rådet har i tidligere anbefalinger om utelukkelse lagt vekt på manglende konsultasjon med folket i Vest-Sahara, saharawiene.

– Vårt syn er at det er mer alvorlig å fjerne ikke-fornybare ressurser som vil være tapt for alltid, mens bygging av infrastruktur til fornybarprosjekter, som for eksempel vindmøller, vil bli stående der, og vinden forsvinner jo ikke, sier Aslak Skancke i Etikkrådets sekretariat, til E24.

– *Men det skjer jo fortsatt uten samtykke?*

– **Selv om fornybarvirksomheten også skjer uten samtykke fra folket, når det ikke opp til terskelen for å være alvorlig nok når det er snakk om fornybare ressurser, sier han.**

Skancke forklarer at Oljefondet med eierskap i over 9.000 selskaper må trekke grensen et sted, og at det avgjørende i dette tilfellet er at virksomheten er fornybar. At det er i strid med folkeretten, er dermed ikke nok.

– Men det er ikke dermed gitt noe godkjentstempel for virksomheten i Vest-Sahara. Vi har ikke noe pågående vurdering av dette nå, men hvis det kommer ny informasjon, kan det endre saken, sier han, uten å ville spesifisere hva slags informasjon det i så fall må være.

Støttegruppen mener dette er å «bomme på ballen».

– Jeg ville selv følt det alvorlig om mine naboer installerte solcellepaneler på mitt tak, til sitt eget strømforbruk, uten å spørre meg om lov. Eller at min nabo brant ned huset mitt for å bygge vindmøller. At det er fornybart er revnende likegyldig, sier Hagen.

Han viser også til at EU-domstolen ikke skiller mellom fornybart og ikke-fornybart.

– Det er et paradoks at Norge investerer så tungt i selskaper som undergraver FNs prosess samtidig som vi sitter rundt Sikkerhetsrådets bord.

Flertallet av den opprinnelige Vest-Sahara-befolkningen, saharawiene, lever som flyktninger i Algerie.

ALFRED DE MONTESQUIOU / AP

Oljefondets svar

Oljefondets presseansvarlig Line Aaltvedt understreker at de ikke kommenterer enkelt-selskaper i porteføljen.

– Men på generell basis kan jeg si at utgangspunktet vårt er at vi ønsker å være en eier og utøve aktivt eierskap. Vi stiller tydelige forventninger til selskapene fondet er investert i om hvordan de skal forholde seg til globale utfordringer i sin selskapsstyring, og vi har blant annet et eget forventningsdokument om [menneskerettigheter](#), skriver hun på e-post.

Hun presiserer også at de har dialog med selskapene, men vil ikke svare på om de har tatt opp konflikten i Vest-Sahara. Hun viser også til Etikkrådets viktige rolle i denne sammenheng.

[Storebrand](#) har derimot valgt å trekke seg ut av både Siemens Gamesa og Enel SpA på grunn av fornybarvirksomheten i Vest-Sahara, med bakgrunn i okkupasjonen og medfølgende menneskerettighetsbrudd.

Norske DNV vedtok sent i fjor å fase ut [alle vindmølleprosjekter](#) i Vest-Sahara på bakgrunn av «den ensidige norske fraråding vedrørende Vest-Sahara», og vil ikke inngå nye kontrakter i territoriet.

E24 har ikke fått svar på henvendelser til de aktuelle selskapene i sakene.

Publisert: 9. oktober 2021 13:09